

ผลของการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้เชิงรุกที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์และสมาธิ
ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาธุรกิจการโรงแรม

The Effects of Active Learning Management on Creative Thinking and
Concentration of 3rd Year Students in Hotel Business Program

ปิยะดา ศรีบุศย์ดี

โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

Piyada Sribusdi

School of Tourism and Hospitality Management, Suan Dusit University

วันที่รับ (Received) : 10 March 2022

วันที่แก้ไขเสร็จ (Revised) : 25 June 2022

วันที่ตอบรับ (Accepted) : 29 June 2022

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลของการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้เชิงรุกที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์และสมาธิของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาธุรกิจการโรงแรม ในรายวิชาภาษาจีน 2) เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์และสมาธิของนักศึกษาระหว่างช่วงก่อนและหลังที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาภาษาจีน 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาภาษาจีน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจการโรงแรม โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาภาษาจีนเชิงวิชาชีพ จำนวน 64 คน เครื่องมือวิจัยที่ใช้ประกอบด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาภาษาจีน แบบทดสอบวัดระดับความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา แบบสังเกตการมีสมาธิ และแบบสอบถามวัดความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีระดับความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าช่วงก่อนการเรียนด้วยกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อีกทั้งยังแสดงให้เห็นว่านักศึกษามีสมาธิจดจ่อกับการเรียนสูงขึ้นกว่าช่วงก่อนการเรียนด้วยกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าการเรียนรู้เชิงรุกสามารถเสริมสร้างพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์และสมาธิของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในระดับมาก ($\mu = 4.46$) และต้องการให้จัดกิจกรรมนี้อีกต่อไปในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.63$)

คำสำคัญ : สาขาวิชาธุรกิจการโรงแรม, การจัดการเรียนรู้เชิงรุก, ความคิดสร้างสรรค์, สมาธิ

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the effect of a proactive learning approach on the creativity and concentration of 3rd year students in the hotel business program in the Chinese Language course; 2) compare creativity and concentration of students during the pre-and post-learning periods by organizing proactive learning activities in the Chinese Language course. 3) study the students' satisfaction with the active learning activities in the Chinese language course. The research population consisted of 3rd year students in Bachelor of Arts programs. The Vocational Chinese course at Suan Dusit University has 64 students enrolled. Research tools used included Activity plan for proactive learning in Chinese language classes; Language Creativity Assessment; Concentration Observation Form and The satisfaction survey questionnaire. Descriptive statistics were used to analyze data such as percentages, mean and standard deviation. The results showed that students have higher levels of creativity than pre-study with proactive learning management activities. The results also showed that students' concentration was higher than in the pre-study period with a statistically significant 0.05 level of proactive learning activities. It was also discovered that students were satisfied with active learning activities at a high level ($\mu = 4.46$) and desired to continue such activities at a high level ($\mu = 4.63$).

Keywords: Hotel Business Program, Active Learning Management, Creative Thinking, Concentration

บทนำ

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 นี้ ผู้เรียนและผู้สอนจำเป็นต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ไม่เพียงต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงให้รวดเร็ว ยังต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่องอีกด้วย ซึ่งความคิดสร้างสรรค์ที่แปลกใหม่จะมีส่วนช่วยที่สำคัญที่ก่อให้เกิดการพัฒนาต่อยอดได้อย่างต่อเนื่อง แต่ในบางครั้งเราอาจจะไม่สามารถสร้างขึ้นมาได้ด้วยตัวเอง แต่จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากคนอื่น เพราะฉะนั้น การศึกษาด้านการสื่อสารจึงเป็นทักษะที่จำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน(อรชนิดา หวานคง, 2559) โดยเฉพาะภาษาจีน ที่ได้ก้าวเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของประชากรโลกมากขึ้น สืบเนื่องมาจากการพัฒนาอย่างรวดเร็วของภาคเศรษฐกิจและสังคมประเทศจีน และสำหรับประเทศไทยก็ยังคงเป็นจุดหมายปลายทางทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวจีนที่สำคัญเป็นอันดับต้น ๆ ด้วยเหตุนี้ ทางหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจการโรงแรม โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ได้เล็งเห็นความสำคัญของการเรียนภาษาจีน จึงได้บรรจุวิชาภาษาจีนเข้าในโครงสร้างหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (การโรงแรม) ในหมวดวิชาเฉพาะเลือก กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศเพื่องานอาชีพ ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม พ.ศ.2553 เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาในสาขาวิชาธุรกิจการโรงแรมได้เรียนรู้ภาษาจีนที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพและสามารถประยุกต์ใช้ในการฝึกปฏิบัติงาน ตลอดจนการทำงานในสายวิชาชีพการโรงแรมหลังสำเร็จการศึกษา

อย่างไรก็ตามจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาในรายวิชาภาษาจีนในปีการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า นักศึกษาส่วนมากยังไม่มีความเข้าใจในการสื่อสารภาษาจีนอย่างถูกต้อง เหมาะสมตามกาลเทศะ ยิ่งไปกว่านั้นคือ การไม่มีสมาธิจดจ่ออยู่กับการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาจีนได้อย่างต่อเนื่องเท่าที่ควร ส่งผลทำให้ผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนและความตั้งใจในการเรียนลดลงอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งเมื่อนักศึกษาเกิดพฤติกรรมดังกล่าวซ้ำกันหลายครั้ง ผู้สอนพบว่า มันมีผลกระทบทำให้ผู้เรียนตัดสินใจยอมแพ้ที่จะเรียนภาษาจีนไปกลางคัน ไม่ตั้งใจเรียนและไม่มีความมั่นใจในการสื่อสารภาษาจีนตามมา ซึ่งการที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนให้มีความเข้าใจอย่างมีประสิทธิภาพและมีความต่อเนื่องจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ นั้น ผู้เรียนจำเป็นต้องมีความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) และมีสมาธิจดจ่อ (Concentration) ขณะเรียนเป็นอย่างมาก ปัจจัยเหล่านี้จะช่วยเข้าไปกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการจดจำและความเข้าใจว่าต้องสื่อสารภาษาจีนอย่างไรถึงจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่ในทางตรงกันข้าม การที่นักศึกษาขาดความคิดสร้างสรรค์ จะทำให้นักศึกษานึกภาพตามเหตุการณ์ตามที่คุณสอนยกตัวอย่างไม่ชัดเจนจนทำให้ไม่สามารถพูดภาษาจีนได้ถูกต้องและเหมาะสมตามกาลเทศะ อีกทั้ง การที่ผู้เรียนไม่มีสมาธิจดจ่ออยู่กับการเรียนการสอนในห้องเรียน ยังส่งผลทำให้นักศึกษาไม่สามารถจดจำคำศัพท์ ประโยคและไวยากรณ์ที่สำคัญและทำงานที่ได้รับมอบหมายได้เสร็จทันเวลา

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ซึ่งเป็นการจัดการให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่โดยผ่านกระบวนการคิดด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ เกิดความเข้าใจ และสามารถนำความรู้ไปบูรณาการใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมกลมกลืน และมีคุณสมบัติตามกับเป้าหมายของการจัดการศึกษา (พรทิพย์ วงศ์ไพบูลย์, 2560) มาประยุกต์ใช้ โดยได้นำรูปแบบการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity Based Learning) มาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาภาษาจีนเชิงวิชาชีพ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษา อีกทั้ง ยังนำแนวคิดของรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้สมาธิเป็นฐาน (Concentration Based Learning) มาประยุกต์ใช้เพิ่มเติม เพื่อพัฒนาสมาธิของนักศึกษาให้ดีขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้เชิงรุกที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์และสมาธิของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาธุรกิจการโรงแรมในรายวิชาภาษาจีน
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์และสมาธิของนักศึกษาระหว่างช่วงก่อนและหลังที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาภาษาจีน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในวิชาภาษาจีน

สมมติฐานการวิจัย

H1 : นักศึกษามีระดับความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าช่วงก่อนการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

H2 : นักศึกษามีสมาธิจดจ่อกับการเรียนสูงขึ้นกว่าช่วงก่อนการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การทบทวนวรรณกรรม

การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning: AL)

การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) หมายถึง “กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีบทบาทในกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างมีชีวิตชีวาและอย่างตื่นตัว” มีความหมายตรงกันข้ามกับ Passive Learning (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557, หน้า 10) ซึ่งเป็นการเรียนรู้แบบเก่าที่ผู้สอนมีบทบาทสำคัญมากกว่าผู้เรียน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2551) ได้ให้แนวคิดของการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ไว้ว่า เป็นการเรียนรู้ที่เน้นการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของ

ผู้เรียนโดยตรง เป็นการพัฒนากระบวนการแสวงหาความรู้ และการทดสอบความสามารถทางการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน ซึ่งแนวคิดการจัดการศึกษานี้เป็นแนวคิดที่มีรากฐานจากปรัชญาการศึกษาและทฤษฎีการเรียนรู้ ต่างๆ ที่ได้พัฒนามาอย่างยาวนาน และเป็นแนวทางที่ได้รับการพิสูจน์ว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามต้องการอย่างได้ผล” (วัฒนาพร ระงับทุกข์, 2542, หน้า 77) โดยรูปแบบการเรียนการสอนแบ่งได้เป็น 4 ลักษณะใหญ่ๆ ประกอบด้วย 1. การสอนโดยใช้วิธีวิจัยเป็นวิธีการสอน 2. การสอนโดยผู้เรียนร่วมทำโครงการวิจัยกับอาจารย์หรือเป็นผู้ช่วยโครงการวิจัยของอาจารย์ 3. การสอนโดยผู้เรียนศึกษางานวิจัยของอาจารย์และของนักวิจัยชั้นนำในศาสตร์ที่ศึกษา 4. การสอนโดยใช้ผลการวิจัยประกอบการสอน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2551, หน้า 15)

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก(Active Learning Management)

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก(Active Learning Management) หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กล่าวคือการจัดการให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่โดยผ่านการคิดด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือเอง ปฏิบัติเอง เกิดความเข้าใจเอง และสามารถนำความรู้ไปบูรณาการใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมกลมกลืน และมีคุณสมบัติตามกับเป้าหมายของการจัดการศึกษา(พรทิพย์ วงศ์ไพบูลย์, 2560) สอดคล้องกับ Bonwell(1991) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นการเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียนด้วยตนเอง สำหรับครูต้องลดบทบาทในการสอนและทำให้ข้อความรู้โดยตรงแก่ผู้เรียนลงไป แล้วไปเพิ่มกิจกรรมที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการจะทำกิจกรรมต่างๆที่หลากหลายนมากขึ้น อาทิ เช่น การพูดคุย การอภิปราย การเขียน เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (C.C. Bonwell, J.A. Eison, 1991, P.25)

ความคิดสร้างสรรค์(Creative Thinking)

ในด้านจิตวิทยา ได้มีนักจิตวิทยาและนักการศึกษาทั้งในและต่างประเทศได้ให้ความหมายเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ไว้ ดังต่อไปนี้ กิลฟอร์ด(Guilford (1956, p. 128) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถด้านสมองที่จะคิดได้หลายแนวทางหรือคิดได้หลายคำตอบ และความคิดสร้างสรรค์ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 4 อย่าง ดังต่อไปนี้ 1. ความคล่องแคล่วในการคิด หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการหาคำตอบได้อย่างคล่องแคล่วรวดเร็ว และมีคำตอบในปริมาณที่มากในเวลาจำกัด 2. ความคิดยืดหยุ่นในการคิด หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการคิดหาคำตอบได้หลายประเภทและหลายทิศทาง 3. ความคิดริเริ่ม หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการคิดหาสิ่งแปลกใหม่และเป็นคำตอบที่ไม่ซ้ำกับผู้อื่น และ 4. ความคิดละเอียดลออ หมายถึง ความสามารถในการกำหนดรายละเอียดของความคิดเพื่อบ่งบอกถึงวิธีสร้างและการนำไปใช้ สอดคล้องกับ ทศนีย์ บุญเดิม(2527) ที่ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ในเชิงวิทยาศาสตร์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด 4 อย่าง ได้แก่ 1. ความคิดคล่องทางวิทยาศาสตร์ (Fluency) 2. ความคิดยืดหยุ่นทางวิทยาศาสตร์ (Flexibility) 3. ความคิดริเริ่มทางวิทยาศาสตร์ (Originality) 4. ความคิดละเอียดอ่อนทางวิทยาศาสตร์ (Elaboration) นอกจากนี้ กิลฟอร์ดเชื่อว่า ความคิดสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อมีสิ่งเร้ามากระตุ้นให้เกิดความคิดนั้นๆ โดยสิ่งเร้าที่จะมากระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ตามหลักความคิดสร้างสรรค์ของกิลฟอร์ด มีอยู่ 4 ประเภท ได้แก่ 1. รูปภาพ 2. สัญลักษณ์ 3. ภาษา และ 4. พฤติกรรม

Torrance (1962, p.16) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถของบุคคลในการคิดสร้างสรรค์ ผลผลิต หรือสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจเกิดขึ้นจากการรวบรวมความรู้ต่างๆที่ได้รับจากประสบการณ์ จากนั้นนำมาเชื่อมโยงกับสถานการณ์ใหม่ๆ อาทิ เช่น ผลผลิตทางศิลปะ วรรณคดี วิทยาศาสตร์ เป็นต้น สอดคล้องกับอาร์พินธ์มณี (2537 : 25) ที่กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์ เป็นกระบวนการทางสมองที่คิดในลักษณะอนกนัย อันนำไปสู่การคิดพบสิ่งแปลกใหม่ด้วยการคิดดัดแปลง ประู่งแต่งจากความคิดเดิมผสมผสานกันให้เกิดสิ่งใหม่ ซึ่งรวมทั้งการประดิษฐ์คิดค้นพบสิ่งต่างๆ รวมไปถึงวิธีการคิดต่าง ๆ ซึ่งตามทฤษฎีหลักการได้สำเร็จ ความคิดสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นได้

มีใช้เพียงแต่คิดในสิ่งที่เป็นไปได้เท่านั้น แต่ความคิดสร้างสรรค์ยังเป็นสิ่งสำคัญที่จะก่อให้เกิดความแปลกใหม่ แต่ต้องควบคู่กันไปกับจินตนาการให้เป็นไปได้ หรือจินตนาการประยุกต์จึงจะสำเร็จ(อารี พันธุ์มณี, 2537) สอดคล้องกับความหมายและลักษณะของความคิดสร้างสรรค์ของสมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ (2537 : 56) ที่กล่าวไว้ว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นเรื่องที่สลับซับซ้อน ยากแก่การให้คำจำกัดความที่แน่นอน และผลงานนั้นต้องแปลกใหม่และมีคุณค่า

ในด้านวิทยาศาสตร์ อนันต์ จันทร์กวี (2523 : 3-10) ได้ให้ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ในเชิงวิทยาศาสตร์ไว้ว่า ความคิดสร้างสรรค์ เป็นความสามารถในการคิดค้นสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆที่สามารถค้นคว้าทดลองและแสวงหาคำตอบหลายๆ วิธี ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้ล้วนได้จากการสังเกตพฤติกรรม หรือโครงการวิทยาศาสตร์ หรือคะแนนจากแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ สอดคล้องกับณัฐพงษ์ เจริญพิทย์ (2539 : 45) ได้กล่าวถึงความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ว่า เป็นความสามารถทางสมองของมนุษย์ที่จะทำให้เกิดการคิดแก้ปัญหาได้หลายแนวทาง และการแก้ปัญหานั้นจะสำเร็จลุล่วงด้วยการใช้กระบวนการคิดตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์จนทำให้ได้ผลผลิตที่แปลกใหม่มีคุณภาพและมีมาตรฐาน

จากข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ความคิดสร้างสรรค์ คือ ความสามารถทางสมองของบุคคลที่สามารถที่จะคิดได้หลากหลายทิศทาง ซึ่งเกิดจากการผสมผสานความรู้และประสบการณ์เก่ากับใหม่เข้าด้วยกัน โดยมีสิ่งเร้าเป็นตัวกระตุ้นทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งผลผลิตที่ได้จากความคิดสร้างสรรค์อาจเป็นผลงานที่จับต้องได้หรือเป็นแค่ความคิดก็ได้

ในด้านองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ ตามทฤษฎีโครงสร้างทางสติปัญญาของกิลฟอร์ด (Guilford. 1967 : 62) ได้แบ่งเป็น 4 องค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ ความคิดริเริ่ม (Originality) ความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) ความคิดละเอียดลออ(Elaboration) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ความคิดริเริ่ม (Originality) หมายถึง ความคิดแปลกใหม่ไม่ซ้ำกันกับความคิดของคนอื่น และแตกต่างจากความคิดธรรมดา ความคิดริเริ่มอาจเป็นการนำเอาความคิดเก่ามาปรุงแต่งผสมผสานจนเกิดเป็นของใหม่ก็ได้

2. ความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) หมายถึง ปริมาณความคิดที่ไม่ซ้ำกันในเรื่องเดียวกัน โดยแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

2.1 ความคล่องแคล่วทางด้านถ้อยคำ (Word Fluency) เป็นความสามารถในการใช้ถ้อยคำอย่างคล่องแคล่ว

2.2 ความคิดคล่องแคล่วทางการโยงสัมพันธ์ (Associational Fluency) เป็นความสามารถที่จะคิดหาถ้อยคำที่เหมือนกันได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ภายในเวลาที่กำหนด

2.3 ความคล่องแคล่วทางการแสดงออก (Expression Fluency) เป็นความสามารถในการใช้สีหรือประโยค กล่าวคือ สามารถที่จะนำคำมาเรียงกันอย่างรวดเร็วเพื่อให้ได้ประโยคที่ต้องการ

2.4 ความคล่องแคล่วในการคิด (Ideational Fluency) เป็นความสามารถที่จะคิดค้นสิ่งที่ต้องการภายในเวลาที่กำหนด เช่น ใช้คิดหาประโยชน์ของก้อนอิฐให้ได้มากที่สุดภายในเวลาที่กำหนดซึ่งอาจเป็น 5 นาที หรือ 10 นาที

3. ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) หมายถึง ประเภทหรือแบบของการคิดแบ่งออกเป็น

3.1 ความคิดยืดหยุ่นที่เกิดขึ้นทันที (Spontaneous Flexibility) เป็นความสามารถที่จะพยายามคิดได้หลายทางอย่างอิสระ

3.2 ความคิดยืดหยุ่นทางการดัดแปลง (Adaptive Flexibility) หมายถึง ความสามารถในการดัดแปลงความรู้หลายๆ ด้านที่มีประโยชน์ต่อการแก้ปัญหา

4. ความคิดละเอียดละออ (Elaboration) หมายถึง ความคิดในรายละเอียดเป็นขั้นตอน เห็นภาพชัดเจน เป็นสิ่งที่ขยายความคิดครั้งแรกให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ในด้านขั้นตอนการเกิดความคิดสร้างสรรค์ Divito (1971 : 208) ได้เสนอขั้นตอนของการเกิดความคิดสร้างสรรค์ไว้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1. ขั้นวิเคราะห์ (Analysis) คือ 1. ขั้นสัมผัสหรือเผชิญกับสถานการณ์ 2. ขั้นผสมผสาน (Manipulate) หลังจากรู้สภาพปัญหา วิเคราะห์ปัญหา ความคิดที่จะแก้ปัญหาจะถูกนำมาผสมผสานกันในขั้นตอนนี้ 3. ขั้นการพบอุปสรรค (Impasse) เป็นขั้นที่เกิดขึ้นบ่อยและมีความรู้สึกว่ามีวิธีการบางอย่างในการแก้ปัญหานั้นใช้ไม่ได้ คิดไม่ออก 4. ขั้นคิดออก (Eureka) เป็นขั้นคิดแก้ปัญหาได้ทันทีทันใดหลังจากที่ได้พบอุปสรรคมาแล้ว และ 5. ขั้นพิสูจน์ (Verification) เป็นขั้นตอนเพื่อการพิสูจน์ตรวจสอบความคิดเพื่อยืนยันความคิดดังกล่าว สอดคล้องกับนิพนธ์ จิตต์ภักดี.2523 : 20) ที่ได้สรุปขั้นตอนการเกิดความคิดสร้างสรรค์ไว้เป็น 4 ขั้นตอนสำคัญ ดังนี้

1. ขั้นเตรียม (Preparation) คือ การรวบรวมข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับความรู้ทั่วไปและความรู้เฉพาะ เพื่อมาประกอบการพิจารณา โดยวิธีการ ได้แก่ การสังเกต การจำแนก และการทดลอง

2. ขั้นฟักตัว (Incubation) คือ การครุ่นคิด ซึ่งถือเป็นระยะที่ยังคิดไม่ออก บางครั้งแทบไม่ได้ใช้ความคิดเลย และบางครั้งความคิดอื่นจะแวบมาโดยไม่รู้ตัว

3. ขั้นคิดออก (Illumination or Inspiration) คือ การแสดงภาวะสร้างสรรค์อย่างแท้จริง กล่าวคือ เริ่มที่จะสามารถมองเห็นช่องทางในการริเริ่มสร้างสรรคงานอย่างชัดเจน

4. ขั้นพิสูจน์ (Verification) คือ การทบทวน ตรวจสอบ ปรับปรุงประเมินค่าวิธีการว่าใช้ได้หรือไม่ เพื่อให้ได้คำตอบที่ถูกต้องแน่นอนเป็นกฎเกณฑ์ต่อไป

ในด้านวิธีการวัดความคิดสร้างสรรค์ อาร์. พันธมณี(2537) ได้สรุปวิธีการวัดความคิดสร้างสรรค์ไว้ดังต่อไปนี้

1. การสังเกต คือ การสังเกตพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกเชิงสร้างสรรค์ของความคิดจินตนาการ อาทิ เช่น การวัดความคิดจินตนาการจากพฤติกรรมการเล่นและการทำกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับทอเรนซ์ (Torrance. 1965) ที่ก็ได้ใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรม เพื่อทำการสังเกตพฤติกรรมของเด็ก โดยการระบุเป็นหัวข้อที่ใช้เป็นแนวทางในการสังเกตเพื่อวัดหาผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงได้

2. การวาดภาพ คือ การให้ผู้เรียนวาดภาพจากสิ่งเร้าที่กำหนด ซึ่งผู้เรียนจะถ่ายทอดความคิดเชิงสร้างสรรค์ออกมาเป็นรูปธรรมเพื่อสื่อความหมายออกมา

3. รอยหยดหมึก คือ การให้ผู้เรียนได้ดูภาพรอยหยดแล้วคิดตอบจากภาพที่เห็น วิธีนี้มักใช้สำหรับผู้เรียนวัยประถมศึกษา เพราะจะสามารถอธิบายได้ดีกว่าเด็กวัยอื่น

4. การเขียนเรียงความและงานศิลปะ คือ การให้ผู้เรียนเขียนเรียงความจากหัวข้อที่กำหนด และการประเมินจากงานศิลปะของผู้เรียน

5. แบบทดสอบ คือ การให้เด็กทำแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์มาตรฐาน ซึ่งเป็นผลการศึกษาที่มาจาก การวิจัยเกี่ยวกับธรรมชาติของความคิดสร้างสรรค์ แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์มีทั้งใช้ภาษาเป็นสื่อ และที่ใช้ภาพเป็นสื่อ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงออกเชิงสร้างสรรค์ให้มากที่สุด และในการทำแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์จะต้องมีการกำหนดเวลาสิ้นสุดด้วย เช่น แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของกิลฟอร์ด แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของทอเรนซ์

รูปแบบการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน(CBL Creativity-based Learning)

รูปแบบการเรียนรู้ หรือ การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน(CBL Creativity-based Learning) คือ การเรียนรู้หรือการสอนให้ผู้เรียนฝึกการคิดวิเคราะห์ และยังได้ฝึกฝนทักษะในการสื่อสาร การทำงานเป็นทีม ทักษะในการเรียนรู้ และที่สำคัญที่สุด คือทักษะในการคิดสร้างสรรค์(วริยะ ฤชัยพาณิชย์, 2558)

กระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์จะประกอบไปด้วยกระบวนการสอน 8 ขั้นตอน ดังนี้

1. กระตุ้นความอยากรู้
2. เปิดโอกาสให้ค้นหา รวบรวมข้อมูล แยกแยะและนำมาสร้างเป็นความรู้
3. เมื่อมีคำถาม มุ่งสอนแบบรายคน หรือรายกลุ่มมากกว่าการสอนรวม
4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีโอกาสหาทางแก้ปัญหาด้วยตนเอง
5. ผู้สอนใช้เกมส์เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ในห้องเรียนมากขึ้น
6. แบ่งกลุ่มทำโครงการ
7. ให้นำเสนอผลงานด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างไม่จำกัดรูปแบบ
8. ใช้การวัดผลที่เป็นการวัดผลด้านต่าง ๆ ตามเป้าหมายการเรียนรู้ที่ได้ตั้งไว้

นอกจากนี้ การจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ไม่ได้มุ่งเน้นเพียงแต่สื่อการสอนและตัวผู้สอนเท่านั้น แต่บรรยากาศการเรียนรู้ยังจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ระหว่างร่วมทำกิจกรรม ซึ่งสำหรับกระบวนการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ประกอบไปด้วย 9 ขั้นตอน ดังนี้(วริยะ ฤชัยพาณิชย์, 2558 หน้า 33)

1. ผู้สอนควรเหลือเวลาให้เด็กค้นคว้ามาก ๆ นำเสนอมาก ๆ และหมั่นเดินสอนตามกลุ่มมากกว่าสอนรวม
2. ผู้สอนหลีกเลี่ยงการอธิบายอย่างละเอียด แต่จะพยายามให้เด็กค้นหาคำตอบเอง
3. ผู้เรียนมักกลัวผิด เพราะผู้สอนมักจะมีคำตอบที่ถูกต้องเอาไว้แล้ว
4. ผู้สอนควรหลีกเลี่ยงการตัดสินแบบเด็ดขาด เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น เช่น ไม่ตัดสินว่าคำตอบนี้ถูกต้อง หรือผิด แต่ให้ใช้วิธีการถามว่า แน่ใจไหม หรือ ทำไม่ถึงคิดอย่างนั้นแทน
5. ผู้สอนควรสนับสนุนให้ผู้เรียนได้คิด
6. ผู้สอนใช้เรื่องที่เด็กสนใจเป็นเนื้อหา นำแล้วตามด้วยการค้นคว้า เนื้อหาวิชาความรู้ตามตำรา สำหรับช่วงเวลาเรียนควรยาวกว่า 90 นาที และอาจเรียนหลายวิชาพร้อมกัน
7. การสอนเชิงสร้างสรรค์จะเน้นให้ผู้เรียนสนใจพัฒนาการตนเองในด้านต่าง ๆ ผู้สอนจึงไม่จำเป็นต้องวัดผลครั้งเดียว
8. ควรมีการวัดผลและรายงานผลให้ผู้เรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ การสอนเชิงสร้างสรรค์จะได้ผลดีจากความสนใจของผู้เรียนมากกว่าการบังคับให้รู้ ดังนั้นการตักตะแนบและลงโทษ เป็นสิ่งที่ผู้สอนควรหลีกเลี่ยงอย่างยิ่ง
9. ผู้สอนควรจะเป็นผู้รับฟังเรื่องราวที่เด็กคิด นำเสนอ และเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กับผู้เรียน แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมได้ แต่ที่สำคัญคือ การให้กำลังใจผู้เรียน

นอกจากนี้ วริยะ ฤชัยพาณิชย์(2558) ยังได้เสนอรูปแบบการวัดผลการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานไว้ 5 ด้าน ได้แก่ 1.ทักษะในการคิดวิเคราะห์ 2.ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น 3.ความรับผิดชอบ 4.การนำความรู้ในเนื้อหา มาประยุกต์ใช้ และ 5.ทักษะในการคิดสร้างสรรค์ โดยแต่ละด้านประเมินผลเป็น 3 ระดับ คือ ดี ปานกลาง และควรปรับปรุง

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้จัดทำแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาซึ่งได้ดัดแปลงมาจากทฤษฎีโครงสร้างทางสติปัญญาของกิลฟอร์ด(Guilford)และแบบสอบถามความคิดสร้างสรรค์ของกิลฟอร์ด จนได้มาทั้งหมด 6 ข้อ และใช้เกณฑ์วัดผล 4 ด้าน ตามองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์

ของกิลฟอร์ด ได้แก่ ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ อีกทั้ง มีการวัดผลเป็น 3 ระดับ คือ ดี ปานกลาง และควรปรับปรุง สอดคล้องตามรูปแบบการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน(วิริยะ ฤกษ์พาณิชย์, 2558)

สมาธิ (Concentration)

สมาธิ หมายถึง ความตั้งมั่นแห่งจิต ความสำรวมใจอย่างแน่วแน่เพื่อเล็งสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยพิจารณาอย่างเคร่งครัด เพื่อให้เกิดปัญญาเห็นแจ้งในสิ่งนั้น หรืออาจกล่าวได้ว่าสมาธิ เป็นภาวะที่เรามีใจจดจ่อในสิ่งที่ทำอย่างแน่วแน่ พร้อมทั้งจะเรียนรู้(รวีวรรณ ศรีสุชาติ, สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์) ในด้านประเภทของสมาธิ จากการศึกษาของ มาคัส อูริเลียส (Marcus Aurelius, 2006) ศาสตร์ทางตะวันตกได้จำแนกชนิดของสมาธิ โดยอ้างอิงกับศาสนา ลัทธิและวิถีการปฏิบัติ ออกได้เป็น 9 ประเภท ได้แก่ 1. สมาธิตามแนวพุทธศาสนา (Buddhism) ในทางพุทธศาสนา ซึ่งแบ่งสมาธิออกเป็น 2 ลักษณะได้แก่ สมาธิแบบธรรมชาติ และสมาธิที่สร้างขึ้นด้วยการตั้งใจ(มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2564) 2. สมาธิตามแนวคริสต์ศาสนา 3. สมาธิตามแนวศาสนายิว 4. สมาธิตามแนวศาสนาฮินดู ในศาสนาฮินดู 5. สมาธิตามแนวศาสนาอิสลาม และ 6. สมาธิตามแนวศาสนาซิกข์ แต่ถ้าแบ่งประเภทของสมาธิ ตามหลักจิตวิทยา จะแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1. สมาธิแบบต่อเนื่อง(sustain attention) หมายถึง การคงความสนใจในสิ่งหนึ่งๆ ได้เป็นระยะเวลาต่อเนื่อง อาทิ เช่น การมีสมาธิในการอ่านหนังสือจนจบเล่ม และ 2. สมาธิในการคัดเลือกสิ่งเร้า(Selective Attention) หมายถึง ความสามารถในการตัดสิ่งเร้าที่ไม่สำคัญออกไปเพื่อจะให้ความสนใจต่อสิ่งเร้าที่ อาทิ เช่น การมีสมาธินั่งฟังครูสอนในชั้นเรียนแม้จะมีเสียงรบกวน(สิ่งเร้า) เป็นต้น สมาธิ กำเนิดขึ้นพร้อมๆ กับการปฏิสนธิสิ่งแวดล้อมรอบตัวของผู้เรียน และสมาธิ ยังถือเป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้ในอนาคต ดังนั้นผู้เรียนที่มีสมาธิจดจ่อดี จะสามารถทำงานต่างๆ ที่ได้รับมอบหมายเสร็จและมีคุณภาพ ดังนั้น วิธีการฝึกสร้างสมาธิ จากการศึกษาพบว่า โดยส่วนใหญ่จะใช้วิธีตามหลักศาสนา เช่น การฝึกสติปัฏฐาน 4 อริยสัจ 4 ฯลฯ เป็นต้น กาญจนา หาญศรีวรพงศ์ และพระมหามิตร ฐิตปัญญา(2562) ได้เสนอวิธีการฝึกสร้างสมาธิเบื้องต้น เพื่อนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิต ในงานวิจัยเรื่องสมาธิกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์ไว้ดังนี้ 1. วิธีการฝึกสมาธิเบื้องต้นสมาธิ คือ ความสงบ สบายและความรู้สึกเป็นสุขอย่างยิ่งที่เราสามารถ สร้างขึ้นได้ด้วยตนเอง 2. คุณค่าหรือนิ่งพับเพียงสบาย ๆ ระลึกถึงความดีที่ได้กระทำไว้ 3. นั่งขัดสมาธิ เท้าขวาทับเท้าซ้าย มือขวาทับมือซ้าย นิ้วชี้ของมือข้างขวาทัดนิ้วหัวแม่มือข้างซ้าย นั่งให้อยู่ในท่าที่พอดี ไม่เกร็ง 4. บริกรรมนิมิต หรือกำหนดนิมิตเป็นวงกลมใสขนาดเท่าดวงตาที่เย้นตาเย้นใจ แล้วให้นึกว่ามันมานิ่งสนิทอยู่ ณ ศูนย์กลางกาย นึกไปภาวนาไป ทำเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ

รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้สมาธิเป็นฐาน (concentration-based learning: CBL)

สมาธิ พื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้ในอนาคต ดังนั้น การเรียนรู้โดยใช้สมาธิเป็นฐาน(Concentration - Based Learning) คือ การเรียนรู้ที่เกิดจากความตั้งใจของตัวผู้เรียน เอาจิตใจจดจ่อกับเรื่องที่เรียน อย่างมีระบบต่อเนื่อง ครบวงจร จนเป็นสมาธิ ต่อกระบวนการเรียนรู้ ทั้งการฟัง การคิด การพูด การเขียน การอ่าน หรือการทำการกิจกรรมอื่นใดที่มีต่อการเรียนรู้นั้น และยังเป็นรูปแบบที่ให้ผู้สอนเลือกใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนได้ทุกเนื้อหาวิชา ซึ่งสามารถเริ่มต้นก่อนการเรียน ระหว่างเรียน ภายหลังจากการเรียน หรือในขณะที่ทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ก็ได้เช่นกัน อีกทั้ง รูปแบบการเรียนรู้แบบนี้ประยุกต์ใช้ได้กับผู้เรียนทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับชั้น แต่ทั้งนี้ สิ่งสำคัญก็คือ ผู้สอนต้องมีความเข้าใจถึงพื้นฐานของสมาธิและจิตวิทยาการเรียกความสนใจจากผู้เรียน รวมไปถึงผู้สอนจะต้องเข้าใจถึงวิธีนำสมาธิเข้าสู่การปฏิบัติจริงในกระบวนการเรียนรู้ในห้องเรียนได้อีกด้วย การเรียนรู้โดยใช้สมาธิเป็นฐานจะไม่สัมฤทธิ์ผลแก่ผู้เรียน ถ้าผู้เรียนไม่มีสมาธิ และไม่ตั้งใจที่จะรับความรู้จากผู้สอน และความรู้ที่ได้รับนั้นจะมาก

หรือน้อย สมาธิในการเรียนของผู้เรียนจะเป็นตัวกำหนด ดังนั้นจากจุดนี้จึงแสดงให้เห็นแล้วว่า สมาธิมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะเป็นส่วนที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถรับรู้เรื่องราว ประสบการณ์ ได้อย่างมีระบบและต่อเนื่อง

รูปแบบการเรียนรู้ที่ใช้สมาธิเป็นฐาน มีกระบวนการสอนของผู้สอน ดังนี้

1. จัดกิจกรรมการฝึกสมาธิเป็นประจำทุกวันในแต่ละห้องเรียน
2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใช้สมาธิ
3. จัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการการใช้สมาธิกับสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ
4. เชื่อมโยงสมาธิเข้ากับชีวิตประจำวันให้นักเรียนเห็นความสำคัญ
5. เน้นการยกย่อง ชมเชย นักเรียน
6. ประเมินและพัฒนากิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้โดยใช้สมาธิ

นอกจากนี้ บทบาทของผู้สอนที่นอกจากจะเป็นผู้จัด ผู้สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ และผู้ประเมินการเรียนรู้แล้ว ยังต้องเป็นตัวอย่างที่ดี และคอยให้คำแนะนำ รวมไปถึงการพูดชมเชยและให้กำลังใจผู้เรียนอยู่เสมอด้วยเช่นกัน

รูปแบบการเรียนรู้ที่ใช้สมาธิเป็นฐาน มีกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนี้

1. ฝึกปฏิบัติการเรียนรู้โดยใช้สมาธิในการเรียน
2. เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีจิตใจจดต่อต่อเรื่องที่เรียน
3. ใช้สมาธิในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ
4. สังเกตความเปลี่ยนแปลงของตนเองในด้านการรับความรู้
5. นำองค์ความรู้ที่ได้รับมาบูรณาการ กับการเรียนรู้ทุกสาระ

กล่าวโดยสรุปก็คือ บทบาทของผู้เรียน คือ ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมด้วยความเต็มใจและตั้งใจ มีจิตใจและสมาธิที่จดจ่ออยู่กับการเรียน และคิดพิจารณาอย่างมีวิจารณญาณ

กลยุทธ์ดำเนินการดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมาธิเป็นฐาน ได้แก่ 1. การประชาสัมพันธ์ 2. กำหนดบทบาทหน้าที่ 3. การให้ความรู้ 4. ผู้สอนกับผู้เรียนร่วมกันทำกิจกรรม 5. มีมาตรฐานของผู้สอน และ 6. ประเมินผล

สำหรับข้อจำกัดหรือเงื่อนไขของการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมาธิเป็นฐาน ได้แก่ 1. เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา 2. การเริ่มแบบค่อยเป็นค่อยไป(ใช้เวลา) 3. ทดลองในลักษณะโครงการนำร่อง(ยากสู่การปฏิบัติจริง)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

ไวทยา ชมภูแสน(2562) ได้ศึกษาเรื่องผลของการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาและพลศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยทำการศึกษากึ่งทดลอง เพื่อเปรียบเทียบผลของการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาและพลศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบูรพา ปีการศึกษา 2561 จำนวน 31 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม(Cluster random sampling) โดยแผนการสอนที่ใช้ทดลองครอบคลุม 12 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที จากนั้นเก็บข้อมูลด้วยแบบทดสอบวัด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาและพลศึกษา และแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที ซึ่งผลการศึกษาพบว่า 1. ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกทั้ง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05เช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของร้อย

ตำรวจหญิงมัลลิกา ชุมทอง(2564) ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาการคำนวณ เรื่อง อัลกอริทึม โดยใช้ CBL MODEL โดยมีที่มาและวัตถุประสงค์เกิดจากการศึกษาปัญหาในการเรียนการสอนวิชาวิทยาการคำนวณของนักเรียนโรงเรียนวัดสมหวังแล้วพบว่านักเรียนยังใช้ทักษะการคิดเชิงคำนวณในการคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอนและเป็นระบบยังไม่ดีเท่าที่ควร ซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันและเป็นพื้นฐานในการเรียนในระดับที่สูงต่อไป จึงได้จัดการเรียนการสอนโดยแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน Creativity-based Learning Model (CBL)เข้ามาแก้ไข้ปัญหา ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นักเรียนโรงเรียนวัดสมหวังมีการพัฒนาทักษะการคิดเชิงคำนวณในการคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอนและเป็นระบบที่ดีขึ้นกว่าช่วงก่อนเรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน

ในด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาภาษา เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ กวินกรณ ชัยเจริญ และ สุกัญญา ทองแห้ว(2563) ได้ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะความสามารถด้านการพูดภาษาจีนโดยการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้ 1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาจีนของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปกติ และการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity Based Learning :CBL) และ 2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทักษะความสามารถด้านการพูดภาษาจีนของนักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CreativityBased Learning :CBL) โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีนชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาสนทนาภาษาจีน รวมจำนวน 27 คน เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แผนการเรียนการสอนตามแนวทาง CBL และแบบประเมินผลมีทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ ไวยากรณ์ ความคล่องแคล่ว เนื้อหา ความคิดสร้างสรรค์ ท่าทางและความมั่นใจ ผลการศึกษาพบว่าผู้เข้าร่วมโครงการที่เป็นนักศึกษาทุกคนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาสนทนาภาษาจีนสูงขึ้นในระดับดีขึ้นไปอีกทั้ง มีผลสัมฤทธิ์ทักษะความสามารถด้านการพูดภาษาจีนในด้านท่าทางและความมั่นใจมากที่สุด ตามมาด้วยทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ ความคล่องแคล่ว ด้านเนื้อหา และด้านไวยากรณ์รองลงมา สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ปิยาพัชญ์ นิธิศักรานนท์ และอภิญา สุขช่วย(2563) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องผลของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในวิชาภาษาไทยที่มีต่อความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในการเรียนการสอนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี โดยมีวัตถุประสงค์คือ 1. เพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในวิชาภาษาไทยที่มีต่อความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในการเรียนการสอนของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีและ 2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในการเรียนการสอนก่อนและหลังการทดลองของนักศึกษาที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในวิชาภาษาไทยและนักศึกษาที่ไม่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในวิชาภาษาไทย กลุ่มประชากรตัวอย่างได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี จำนวน 60 คน และในการวิจัยนี้ได้ใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในวิชาภาษาไทย และแบบวัดความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในการเรียนการสอนเป็นเครื่องมือการวิจัย ในด้านสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์จะประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ซึ่งผลการวิจัยพบว่า 1. นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในวิชาภาษาไทยหลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในการเรียนการสอนเท่ากับ 23.67 ซึ่งสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังพบว่า นักศึกษาที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกมีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในการเรียนการสอนสูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในวิชาภาษาไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยด้านการเรียนรู้โดยใช้สมาธิเป็นฐาน ฌ์ฐสันต์ แก้วโสภา และพระมหาพรหม ธรรมหาโส(2564) ได้ทำการศึกษาการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่มีสติเป็นฐาน ศึกษากรณี: นักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านท่าคอยนาง จังหวัดศรีสะเกษ โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1. ศึกษาสภาพปัญหาของนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าคอยนาง จังหวัดศรีสะเกษ และทฤษฎี หลักการเรียนรู้ที่มีสติเป็นฐาน ตามแนววิทยาการสมัยใหม่ 2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ที่มีสติเป็นฐานตามหลัก พระพุทธศาสนาเถรวาท และ 3. เพื่อพัฒนาและนำเสนอกระบวนการเรียนรู้ที่มีสติเป็นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าคอยนาง จังหวัดศรีสะเกษ ในรูปแบบการวิจัยเชิงพัฒนา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้ใช้แบบทดสอบก่อนและหลังเรียนเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นดำเนินการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยมาตรฐานของผลลัพธ์ ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า 1. นักเรียนติดโทรศัพท์จนส่งผลการต่อเรียน โดยครูผู้สอนให้ข้อมูลว่านักเรียนนิยมจับกลุ่มพูดคุยถึงสิ่งบันเทิงที่ได้รับจากโทรศัพท์ มากกว่าการให้ความสนใจในบทเรียน และมีผลการเรียนที่ลดลง 2. กระบวนการเรียนรู้ที่มีสติเป็นฐาน ผู้ปฏิบัติกิจกรรมควรต้องมีสติอยู่กับปัจจุบันด้วย เครื่องมือการพัฒนาดังกล่าวคือ หลัก สติปัญญาฐาน 4 3. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่มีสติเป็นฐาน ประกอบด้วย 7 หน่วยการเรียนรู้ 20 คาบเรียน ซึ่งประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ดังต่อไปนี้ 1) Mobile Phone 3 คาบเรียน 2) มีสติสมาธิเกิด 3 คาบเรียน 3) กล้าแสดงความคิด 2 คาบเรียน 4) ไม่แก๊งเพื่อน 3 คาบเรียน 5) คนที่มีความรับผิดชอบ 3 คาบเรียน 6) วิถีไทยในวิถีพุทธ 3 คาบเรียน 7) สรุป 3 คาบเรียน ผลการวิจัยพบว่า การเรียนรู้โดยใช้สมาธิเป็นฐานสามารถแก้ปัญหาการมีสมาธิได้อย่างเหมาะสมกับสภาพบริบทได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศุภวรรณ ธนภาพรังสรรค์ และมาลีวัล เลิศสาครศิริ(2559) ได้ทำการศึกษาผลของการใช้รูปแบบการฝึกสมาธิโดยบูรณาการสติปัญญาฐาน 4 กับเอสเคที 1 ต่อความสามารถทางสมอง ความตระหนักรู้ในตนเอง และสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางสมอง ความตระหนักรู้ในตนเอง และสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ ในรูปแบบการวิจัยกึ่งทดลองแบบ 2 กลุ่มทดสอบ ได้แก่ ก่อนและหลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ส่วนกลุ่มทดลองคืออาสาสมัครเข้าร่วมกิจกรรม และกลุ่มควบคุมด้วยวิธีจับคู่ตามเกณฑ์ที่กำหนด วิธิดำเนินการวิจัยคือกลุ่มทดลองเข้าร่วมโครงการฝึกสมาธิตามรูปแบบที่กำหนดพร้อมเข้าเรียนในชั้นเรียนตามปกติ ขณะที่กลุ่มควบคุมเรียนในชั้นเรียนตามปกติเพียงอย่างเดียว และใช้แบบทดสอบความสามารถทางสมอง แบบประเมินความตระหนักรู้ในตนเอง และแบบประเมินสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้คะแนนเฉลี่ยสะสม (GPA) ผลการวิจัยพบว่า หลังจากเข้าร่วมการฝึกสมาธิตามรูปแบบที่กำหนด นักศึกษาในกลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ความสามารถทางสมอง คะแนนเฉลี่ยความตระหนักรู้ในตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ส่วนสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนไม่แตกต่างจากกลุ่มควบคุม และความตระหนักรู้ในตนเองของกลุ่มทดลอง มีค่าคะแนนเฉลี่ย (2.76) สูงกว่าก่อนการทดลอง (2.65) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ($p < 0.05$) ดังนั้นแสดงให้เห็นว่าการฝึกสมาธิโดยบูรณาการสติปัญญาฐาน 4 กับเอสเคที 1 มีผลต่อการพัฒนาความสามารถทางสมอง ช่วยฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ช่วยพัฒนาความตระหนักรู้ในตนเอง ซึ่งถือเป็นลักษณะพึงประสงค์ของการเรียนรู้ในทศวรรษที่ 21 เชื่อมโยงกับงานวิจัยของวิลาววัลย์ โพธิ์ทอง(2560) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยสอดแทรกกระบวนการจิตตปัญญาศึกษาในรายวิชาการจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างสติ และสมาธิที่เกิดการเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อ 1. ศึกษาและสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการจิตตปัญญาศึกษา 2. พัฒนาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดแทรกกระบวนการจิตตปัญญาศึกษา และ 3. ศึกษาผลการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมขั้นพื้นฐาน ในรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยมีขั้นตอนการเตรียมความพร้อมของผู้วิจัยในการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ 1. เข้าร่วมฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

การจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา จำนวน 3 ครั้ง 2. ศึกษาเอกสาร ตำรางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ 3. สังเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรม การจัดการเรียนรู้โดยสอดแทรกกระบวนการจิตตปัญญาศึกษา จนได้เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยสอดแทรกกระบวนการจิตตปัญญาศึกษา 3 ขั้นตอน หลังจากนั้นจึงได้นำไปใช้สอน และใช้ 1. กิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยสอดแทรกกระบวนการจิตตปัญญาศึกษา 2. แบบบันทึกใคร่ครวญการเรียนรู้ 3. แบบสะท้อนคิด 4. การสังเกต และ 5. แบบสัมภาษณ์/ สทนากลุ่มเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผลการวิจัย มีดังนี้ 1. ได้แนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยสอดแทรกกระบวนการจิตตปัญญาศึกษา 3 ขั้นตอน 2. ผลการศึกษาการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมขั้นพื้นฐานของผู้เรียนพบว่า ในเชิงปริมาณนิสิตที่เรียนโดยสอดแทรกกระบวนการจิตตปัญญาศึกษามีสติ สมาธิหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับในเชิงคุณภาพพบว่า ผู้เรียนมีสติ และสมาธิเพิ่มมากขึ้น

จากการทบทวนงานวิจัยข้างต้น พบว่า รูปแบบการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน และรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้สมาธิเป็นฐาน ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีประสิทธิภาพในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และสมาธิของผู้เรียนได้ ผู้วิจัยจึงได้นำรูปแบบการเรียนรู้ทั้งสองเข้ามาประยุกต์ใช้ในการจัดทำเป็นกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาภาษาจีนเชิงวิชาชีพที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ และกำหนดเป็นค่าของตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้ตามกรอบแนวคิดการวิจัย(ตามภาพที่ 1)

การดำเนินการวิจัย

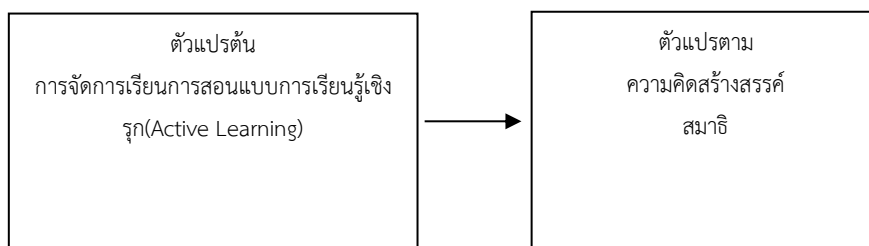
1. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจการโรงแรม โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาภาษาจีนเชิงวิชาชีพ ในภาคการศึกษา 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 64 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น การจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้เชิงรุก(Active Learning)

ตัวแปรตาม ความคิดสร้างสรรค์และสมาธิ

กรอบแนวคิด ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

3.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาภาษาจีน (แผนการสอน) ทางผู้วิจัยผู้วิจัยได้ออกแบบแผนกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาภาษาจีนเชิงวิชาชีพ รหัสวิชา 3573507 ตามหลักเกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประจำรายวิชาฯ (มคอ.3) ของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจการโรงแรม ซึ่งมีทั้งหมด 7 บทเรียน ได้แก่ 1. การโดยสารรถสาธารณะ 2. การเข้าพักในโรงแรม 3. สิ่งอำนวยความสะดวกในห้องพัก 4. การสอบถามกำหนดการเดินทางท่องเที่ยว 5. การถามทาง 6. การจองตั๋ว และ 7. การซื้อของ โดยนำเนื้อหาแต่ละ

บทเรียนมาออกแบบด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity-based Learning) และรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้สมาธิเป็นฐาน จนได้เป็นกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกจำนวนทั้งหมด 8 กิจกรรม อีกทั้งในแต่ละกิจกรรมมีการออกแบบการสอนผ่าน 5 ขั้นตอนตามการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ดังนี้ 1. กระตุ้นความสนใจ 2. ตั้งปัญหา 3. ค้นคว้าและคิด 4. นำเสนอ และ 5. ประเมินผล

แผนกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาภาษาจีนเชิงวิชาชีพนี้ครอบคลุม 15 สัปดาห์ 15 คาบเรียน มีการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย ได้แก่ เกม บทบาทสมมติ โครงการจำลอง การศึกษากรณีศึกษา ฯลฯ เป็นต้น(รายละเอียดตามตารางที่ 1)

3.2 แบบทดสอบวัดระดับความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา แบบทดสอบฉบับนี้ มีลักษณะเป็นข้อสอบแบบอัตนัย จำนวน 6 ข้อ รวม 30 คะแนน ซึ่งผู้วิจัยได้ดัดแปลงมาจากทฤษฎีโครงสร้างทางสมองของกิลฟอร์ด (Guilford) และแบบสอบถามความคิดสร้างสรรค์ของกิลฟอร์ด มีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 1 แบบทดสอบความคล่องในการใช้คำ มีทั้งหมด 10 ข้อ 5 คะแนน โดยแต่ละข้อจะกำหนดตัวอักษรจีนให้และให้ผู้เรียนเขียนคำที่ขึ้นต้นหรือลงท้ายด้วยตัวอักษรจีนที่กำหนดให้ได้มากที่สุด โดยมีเงื่อนไขว่าทุกคำที่เขียนต้องมีความหมาย

ข้อ 2 แบบประโยชน์ของสิ่งของ มีทั้งหมด 10 ข้อ 5 คะแนน โดยแต่ละข้อจะกำหนดคำศัพท์ภาษาจีนที่เป็นสิ่งของเครื่องใช้อยู่ในโรงแรม แล้วให้ผู้เรียนเขียนตอบว่าสิ่งของนั้นมีประโยชน์อย่างไรบ้าง เน้นตอบมาได้มากที่สุดในเวลาที่กำหนดให้

ข้อ 3 แบบการสร้างคำจากอักษรในคำที่กำหนดให้ มีทั้งหมด 10 ข้อ 5 คะแนน โดยจะให้ผู้เรียนนำคำที่กำหนดให้ในแต่ละข้อมาสลับที่กันทำให้เกิดเป็นคำที่มีความหมายใหม่ให้มากที่สุดภายในเวลาที่กำหนด

ข้อ 4 แบบหาคำตอบที่มีความหมายคล้ายกัน มีทั้งหมด 10 ข้อ 5 คะแนน โดยแต่ละข้อจะกำหนดตัวอักษรให้ 1 ตัว จากนั้นจะให้นักเรียนหาคำที่มีความหมายเหมือนกันมาให้ได้มากที่สุดภายในเวลาที่กำหนด

ข้อ 5 แบบผลที่จะเกิดตามมา มีทั้งหมด 5 ข้อ 5 คะแนน โดยแต่ละข้อจะมีเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันและภายในโรงแรมกำหนดให้ จากนั้นให้ผู้เรียนเขียนเสนอความคิดจากเหตุการณ์นั้น

ข้อ 6 แบบความหมายของภาพ มีทั้งหมด 5 ข้อ 5 คะแนน โดยในแต่ละข้อจะกำหนดภาพให้ แล้วให้ผู้เรียนพิจารณาว่าภาพนี้สื่อความหมายถึงตัวอักษรจีนตัวใด หรือสื่อถึงความหมายใด

สำหรับเกณฑ์การประเมินผลใช้เกณฑ์วัดผล 4 ด้าน ตามองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ของกิลฟอร์ด ได้แก่ ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ และในเกณฑ์วัดผลแต่ละด้านจะมีการประเมินผล 3 ระดับ ได้แก่ ดี ปานกลาง ควรปรับปรุง

3.3 แบบสังเกตการมีสมาธิ ทางผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสมาธิและรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้สมาธิมากำหนดเป็นตัวชี้วัดในแบบสังเกตการมีสมาธิฉบับนี้ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ท(Likert) แบบสังเกตมีทั้งหมด 10 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1.อยู่ไม่นิ่ง 2.ชอบลุกจากที่นั่งเวลาอยู่ในห้องเรียนบ่อยครั้ง 3.ชอบเหม่อลอย ๆ บ่อยครั้ง 4. พุดมาก 5. ซ้ำลิ้ม 6. ทำงานไม่เรียบร้อย ไม่รอบคอบ 7. ไม่มีสมาธิในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย 8. ทำงานช้า ทำงานไม่เสร็จ แต่ถ้ามีคนกระตุ้นจะทำได้เร็วขึ้น 9. รอคอยอะไรนานๆไม่ได้ 10. อารมณ์ร้อนควบคุมอารมณ์ไม่ค่อยได้

3.4 แบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาภาษาจีน ประกอบด้วยตัวชี้วัดชี้วัดทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ 1.ด้านกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาภาษาจีน(แผนการสอน) 2.

ด้านผู้สอน 3.ด้านสื่อการสอน 4.ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน และ 5.ด้านความพึงพอใจ ซึ่งตัวเลือกคำตอบในแต่ละข้อจะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามหลักการของลิเคิร์ต(Likert) รวมทั้งหมด 22 ข้อ (ตามตารางที่ 4)

ในด้านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยข้างต้น ทางผู้วิจัยได้ทำการตรวจหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ จำนวน 1 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านรูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน จำนวน 1 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความชำนาญด้านรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้สมาธิเป็นฐาน จำนวน 1 ท่าน รวมเป็น 3 ท่าน โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.96 และค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์ของครอนบาร์ค อัลฟา (Cronbach Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.80

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 แบบทดสอบวัดระดับความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา ทางผู้วิจัยดำเนินการให้นักศึกษาเป็นผู้ทำแบบทดสอบเป็นจำนวนทั้งหมด 2 ครั้ง ได้แก่ ช่วงก่อนเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก จำนวน 1 ครั้ง และหลังจากการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก จำนวน 1 ครั้ง โดยจัดการให้ทำแบบทดสอบพร้อมกันทั้งตอนเรียน และมีการจำกัดเวลาในการทำแบบทดสอบให้เสร็จภายในเวลา 60 นาที

4.2 แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมมีสมาธิ ทางผู้วิจัยจะเป็นผู้สังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาทุกคนในตอนเรียน ขณะทำกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเป็นรายบุคคลในแต่ละสัปดาห์การเรียนรู้ และทำการประเมินพร้อมทั้งบันทึกคะแนนในแต่ละสัปดาห์การเรียนรู้ และเมื่อจบภาคการศึกษา ผู้วิจัยจะทำการสรุปผลคะแนนและสรุปพฤติกรรมกรรมมีสมาธิของนักศึกษาเป็นรายบุคคล เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4.3 แบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาภาษาจีน ทางผู้วิจัยจะแจกให้กับนักศึกษาทุกคนทำการประเมินในสัปดาห์สุดท้ายของการเรียน(สัปดาห์ที่ 15)

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ทางผู้วิจัยได้ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่

5.1 ค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับแสดงข้อมูลพื้นฐานของประชากรในการวิจัย

5.2 ค่าเฉลี่ย สำหรับเปรียบเทียบผลของค่าเฉลี่ยของความคิดสร้างสรรค์และสมาธิระหว่างช่วงก่อนและหลังที่เรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกของนักศึกษา และแสดงผลค่าความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

5.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับเปรียบเทียบผลของค่าเฉลี่ยของความคิดสร้างสรรค์และสมาธิระหว่างช่วงก่อนและหลังที่เรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกของนักศึกษา และแสดงผลค่าความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ผลการวิจัย

กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาภาษาจีน เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และสมาธิ

จากการเก็บรวมข้อมูลทำให้ผู้วิจัยได้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาภาษาจีนเชิงวิชาชีพ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และสมาธิออกมา ซึ่งจะแบ่งออกได้เป็นทั้งหมด 8 กิจกรรม สำหรับใช้สอน 7 บทเรียน เฉลี่ย 1 กิจกรรมต่อ 2 สัปดาห์การเรียนรู้ สำหรับสัปดาห์การเรียนรู้ที่ 15 ซึ่งเป็นสัปดาห์การเรียนรู้สุดท้าย ผู้สอนจะทำการสรุปความรู้ที่ได้จากกิจกรรมทั้งหมดและประเมินผล โดยกิจกรรมเกมการสอนมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 สรุปกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาภาษาจีนเชิงวิชาชีพ

รายการ	ชื่อกิจกรรม	ระยะเวลา การทำกิจกรรม	สัปดาห์ (คาบ)ที่	บทเรียน
1	กิจกรรม“สมาธิ5นาที”	5 นาทีก่อนเริ่มเรียน	1-15	-
2	เกม“รถแท็กซี่มาหานะเธอ”	90 นาที/คาบ	1และ2	บท1 การโดยสารรถสาธารณะ
3	เกม“ต่อคำศัพท์ ฉบับเช็คอิน”	90 นาที/คาบ	3และ4	บท 2 การเข้าพักในโรงแรม
4	เกม“ฉันทูนี่ เธออยู่ไหน”	90 นาที/คาบ	5และ6	บท3. สิ่งอำนวยความสะดวกในห้องพัก
5	กิจกรรมโครงงานกลุ่ม “บริษัททัวร์จำลอง”	90 นาที/คาบ	7และ8	บท4. การสอบถามกำหนดการการเดินทางท่องเที่ยว
6	กิจกรรมบทบาทสมมติกลุ่ม “การถามทาง”	90 นาที/คาบ	9และ10	บท5. การถามทาง
7	กิจกรรมกลุ่ม“การจองตั๋ว”	90 นาที/คาบ	11และ12	บท6. การจองตั๋ว
8	กิจกรรม “100หยวน”	90 นาที/คาบ	13และ14	บท7 การซื้อของ

*สัปดาห์ที่ 15 นอกจากมีกิจกรรม “สมาธิ5นาทีแล้ว”ผู้สอนจะทำการสรุปความรู้ที่ได้จากกิจกรรมทั้งหมดและทำการประเมินผลผู้เรียนตลอดจนผู้เรียนจะทำการประเมินผลความพึงพอใจในสัปดาห์การเรียนรู้นั้นเช่นกัน

ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดสร้างสรรค์ ช่วงก่อนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก

ผลการวิจัยพบว่าหลังการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาภาษาจีน ซึ่งจัดทำขึ้นในการวิจัยครั้งนี้ นักศึกษาที่ค่าระดับความคิดสร้างสรรค์เฉลี่ย (μ) อยู่ที่ 22.13 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(σ) อยู่ที่ 4.648 ซึ่งสูงกว่าช่วงก่อนการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก ที่มีค่าเฉลี่ย (μ) อยู่เพียง 11.22 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(σ) อยู่ที่ 3.914 จากจุดนี้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า นักศึกษามีพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้น หลังการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย H1 และจากจุดนี้ยังสะท้อนให้เห็นว่า กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาภาษาจีนสามารถช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดพัฒนาการด้านทักษะความคิดสร้างสรรค์ของตนเองได้จริง ดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดสร้างสรรค์ช่วงก่อนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกฯ

ผลการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์	จำนวน (N)	ค่าเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)
ก่อนเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกฯ	64	11.22	3.914
หลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกฯ	64	22.13	4.648

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการเปรียบเทียบสมาธิ ช่วงก่อนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก

ผลการวิจัยพบว่า หลังการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาภาษาจีน ซึ่งจัดทำขึ้นในการวิจัยครั้งนี้ นักศึกษามีสมาธิจดจ่อกับการเรียนมากขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ย (μ) อยู่ที่ 23.06 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(σ) อยู่ที่ 4.587 ซึ่งสูงกว่าช่วงก่อนการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก ที่มีค่าเฉลี่ย (μ) อยู่เพียง 14.09 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(σ) อยู่ที่ 3.915 จากจุดนี้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า นักศึกษามีพัฒนาการด้านการมีสมาธิจดจ่อ

กับการเรียนที่สูงขึ้นหลังการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย H2 และจากจุดนี้ยังสะท้อนให้เห็นว่า กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาภาษาจีนเชิงวิชาชีพสามารถช่วยกระตุ้นให้นักศึกษาสามารถมีสมาธิจดจ่ออยู่กับการเรียนและกิจกรรมของตนเองได้จริง ดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบสมาธิช่วงก่อนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก

ผลการพัฒนาภาวะสมาธิสั้น	จำนวน (N)	ค่าเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)
ก่อนเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกฯ	64	14.09	3.915
หลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกฯ	64	23.06	4.587

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ค่าความพึงพอใจของประชากรการวิจัยที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาภาษาจีน

ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาที่มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกภาษาจีนอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย (μ) โดยรวมอยู่ที่ 4.46 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) อยู่ที่ 0.340 โดยด้านที่นักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ ช่วยให้มีทัศนคติเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นต่อการเรียนภาษาจีน ค่าเฉลี่ย (μ) โดยรวมอยู่ที่ 4.94 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) อยู่ที่ 0.244 รองลงมาคือพึงพอใจในมีความรู้ความเชี่ยวชาญในการสอนภาษาจีน ค่าเฉลี่ย (μ) โดยรวมอยู่ที่ 4.84 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) อยู่ที่ 1.211 ในด้านสื่อการสอนพบว่า นักศึกษาพึงพอใจที่สื่อการสอนมีความถูกต้องและเหมาะสมกับผู้เรียนมากที่สุด ค่าเฉลี่ย (μ) โดยรวมอยู่ที่ 4.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) อยู่ที่ 0.460 ด้านด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาภาษาจีนพบว่า นักศึกษาพึงพอใจในบรรยากาศในการทำกิจกรรมมีความสนุกสนานมากที่สุด ค่าเฉลี่ย (μ) โดยรวมอยู่ที่ 4.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) อยู่ที่ 0.655 และที่สำคัญคือนักศึกษาอยากให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาภาษาจีนเช่นนี้อีกครั้งมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย (μ) โดยรวมอยู่ที่ 4.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) อยู่ที่ 0.549 ดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาภาษาจีน

รายการประเมิน	ค่าความพึงพอใจ			อันดับ
	μ	σ	แปลความ	
1.ด้านกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาภาษาจีน (แผนการสอน)				
1.1) รูปแบบกิจกรรมมีความหลากหลาย สนุกสนาน	4.72	0.881	มากที่สุด	3
1.2) จำนวนกิจกรรมไม่มากหรือน้อยเกินไป	4.58	1.096	มากที่สุด	9
1.3) ความรู้ที่ได้จากกิจกรรมมีประโยชน์ต่อการเรียนการทำงานในปัจจุบันและอนาคต	4.64	1.045	มากที่สุด	6
1.4) ความรู้ที่ได้จากกิจกรรมสามารถนำไปใช้ได้จริง	4.42	1.401	มาก	14
1.5) มีทัศนคติเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นต่อการเรียนภาษาจีน	4.94	0.244	มากที่สุด	1
2) ด้านผู้สอน				

รายการประเมิน	ค่าความพึงพอใจ			อันดับ
	μ	σ	แปลความ	
2.1) มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการสอนภาษาจีน	4.84	1.211	มากที่สุด	2
2.2) มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเนื้อหาบทเรียนที่สอน	4.16	0.930	มาก	21
2.3) มีการใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย	4.23	0.792	มาก	19
2.4) ใช้ภาษาสื่อสารเข้าใจง่ายและพูดจาเหมาะสม	4.33	0.644	มาก	18
2.5) ควบคุมเวลาและบรรยากาศในห้องเรียนได้	4.41	0.659	มาก	15
3) ด้านสื่อการสอน				
3.1) มีความดึงดูดใจ ตื่นตาตื่นใจ สนุกสนานน่าติดตาม	4.67	0.592	มากที่สุด	5
3.2) มีความทันสมัย หลากหลาย	4.52	0.642	มากที่สุด	10
3.3) มีความถูกต้องและเหมาะสมกับเนื้อหาและบทเรียน	4.44	0.753	มาก	13
3.4) มีความถูกต้องและเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.48	0.666	มาก	12
3.5) มีความถูกต้องและเหมาะสมกับผู้เรียน	4.70	0.460	มากที่สุด	4
4) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาภาษาจีน				
4.1) ความเหมาะสมด้านเวลาในการทำกิจกรรม	4.22	1.175	มาก	20
4.2) ความเหมาะสมด้านสถานที่ในการทำกิจกรรม	3.84	1.185	มาก	22
4.3) ความพร้อมและความเหมาะสมของสื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรม	4.50	0.690	มาก	11
4.4) บรรยากาศในการทำกิจกรรมมีความสนุกสนาน	4.63	0.655	มากที่สุด	7
4.5) กิจกรรมสามารถดำเนินการไปได้อย่างราบรื่น	4.38	0.807	มาก	17
5) ด้านความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาภาษาจีน				
5.1) พึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอน				
5.2) ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาภาษาจีนเช่นนี้	4.41	0.526	มาก	16
อีก	4.63	0.549	มากที่สุด	8
ผลค่าเฉลี่ยรวม	4.46	0.340	มาก	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยข้างต้นทำให้เห็นว่า กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาภาษาจีนที่จัดทำขึ้นในครั้งนี้นี้ส่งผลทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ที่สูงขึ้น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ H1 ที่ว่า นักศึกษามีระดับความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าช่วงก่อนการเรียนด้วยกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกทั้ง ยังแสดงให้เห็นอีกว่า กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาภาษาจีนที่จัดทำขึ้นในครั้งนี่ยังส่งผลเชิงบวกต่อนักศึกษาด้านสมาธิ กล่าวคือนักศึกษามีสมาธิจดจ่อกับการเรียนนานขึ้น ซึ่งสอดคล้องสมมติฐานการวิจัยข้อ H2 ที่ว่า นักศึกษามีสมาธิจดจ่อกับการเรียนสูงกว่าช่วงก่อนการเรียนด้วยกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลข้างต้นสะท้อนให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า การเรียนรู้เชิงรุกสามารถเสริมสร้างพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์และสมาธิได้จริง สอดคล้องกับผลการศึกษาของกวินกรณ ชัยเจริญ และ สุกัญญา ทองแห้ว(2563) ที่ว่า หลังจากการใช้การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ส่งผลให้นักศึกษามีทักษะความสามารถในการศึกษาค้นคว้าความรู้ที่อยู่นอกตำราเรียนด้วยตนเอง มีความจำเนื้อหาบทเรียนที่สูงขึ้น ความคงทนในการจำคำศัพท์ที่สูงขึ้น มีความเข้าใจในตัวบทเรียนและสามารถนำมาใช้ต่อยอดได้ในระดับดี

ในด้านความพึงพอใจพบว่า ในภาพรวมนักศึกษามีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(σ) เท่ากับ 0.340 แต่ที่สำคัญยิ่งกว่านั้นคือนักศึกษาต้องการให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาภาษาจีนเช่นนี้อีกในระดับมากที่สุด โดยที่สุด ค่าเฉลี่ย (μ) โดยรวมอยู่ที่ 4.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) อยู่ที่ 0.655 จุดนี้สะท้อนให้เห็นว่า นักศึกษาไม่ต้องการการเรียนรู้แบบเดิม (Passive Learning) อีกต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ ผลงานวิจัยที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักศึกษาเป็นผู้ลงมือปฏิบัติจริง จะทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ในระดับมาก (ปิยาพัชญ์ นิธิศ้อครานนท์ และอภิญา สุช่วย, 2563, หน้า 40)

ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ “วิธีการสำคัญที่สามารถสร้างและพัฒนาผู้เรียน ให้เกิดคุณลักษณะต่างๆ ที่ต้องการในการศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 ได้” เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน อันเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถเรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเอง อันจะมีส่วนช่วยให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของตนเองในทุกด้านอย่างเต็มที่ (พรทิพย์ วงศ์ไพบูลย์, 2560 หน้า 328)

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก ควรออกแบบให้มีใช้รูปแบบและสื่อการสอนที่หลากหลายผสมผสานทั้งสื่อออนไลน์และออฟไลน์ แต่ยังสามารถวัดผลได้ภายใต้เป้าหมายการเรียนรู้ของรายวิชา ซึ่งนอกจากการประยุกต์ใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานและการเรียนรู้แบบสมมติเป็นฐานแล้ว ผู้สอนอาจลองประยุกต์ใช้รูปแบบการสอนรูปแบบอื่นที่แปลกใหม่เพิ่มเติม เพื่อให้ให้นักศึกษาได้มีโอกาสแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก หรือยังสามารถนำความรู้ในวิชาอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกันมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ให้นักศึกษาได้เช่นกัน อาทิ เช่น การเรียนรู้ภาษาจีน กับความรู้ด้านงานวิจัย เพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสค้นคว้าสื่อต่างประเทศ หรือการบูรณาการความรู้ภาษาจีนบูรณาการเข้ากับวิชาสังคมศาสตร์ เช่น เรื่องพฤติกรรมนักท่องเที่ยว มารยาทการท่องเที่ยว ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งจะเป็นแนวทางการเพิ่มความรู้ให้แก่ นักศึกษาได้ทั้งในด้านทฤษฎีและปฏิบัติได้อีกทางหนึ่ง

2. ด้านผู้สอน ทางด้านผู้สอนควรเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอน เป็นผู้ให้คำปรึกษาระหว่างทำกิจกรรมแทน ที่สำคัญคือเปิดโอกาสให้ตนเองได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ไปพร้อม ๆ กับนักศึกษา อย่ายึดติดกับคำตอบเพียงรูปแบบเดียว เช่น ข้อนี้ตอบถูก ข้อนี้ผิด แต่ควรมุ่งเน้นถึงกระบวนการคิดของนักศึกษาที่นำมาซึ่งคำตอบข้อนี้เสียมากกว่า อีกทั้ง นอกจากผู้สอนจะมีความรู้ในเรื่องที่สอนเป็นอย่างดีแล้ว ควรมีความรู้ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของรูปแบบการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานและสมาธิเป็นฐาน

3. ด้านสื่อการสอน นอกจากการเลือกใช้สื่อที่หลากหลายและทันสมัยดังที่ผลวิจัยได้ค้นพบแล้ว การเลือกสื่อให้เหมาะสมกับความสนใจในแต่ละช่วงวัยของนักศึกษาถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างมาก เนื่องจากจะช่วยดึงดูดสมาธิให้นักศึกษาสามารถจดจ่อกับการเรียนได้นานตามธรรมชาติ ไม่ใช่การบังคับ รวมถึงการใช้สื่อที่มีระดับความยาก-ง่ายที่เหมาะสมกับผู้เรียนก็จะทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนเพิ่มมากขึ้น ไม่ท้อใจระหว่างเรียน และจากจุดนี้เองก็จะทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติว่า การเรียนภาษาไม่ใช่เรื่องยากอย่างที่คิด ซึ่งมันจะผลในเชิงบวกต่อการเรียนภาษาจีนของนักศึกษาในระยะยาว หรือการเรียนรู้ในตลอดชีวิต (Lifelong Learning)

4. ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาภาษาจีน จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นแล้วว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกจะช่วยทำให้ผู้สอนมีประสิทธิภาพในด้านการควบคุมเวลาในการเรียนการสอนได้ดีขึ้น อัน

ส่งผลทำให้กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกสามารถดำเนินการไปได้อย่างราบรื่น อีกทั้ง ช่วยให้ผู้สอนสามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในห้องเรียนได้สนุกสนานมากยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ผู้สอนควรคำนึงถึงปัจจัยด้านของสถานที่ให้มากขึ้น เพราะบางกิจกรรมอาจทำให้นักศึกษาไม่ได้รับความสะดวกหรือเสี่ยงต่ออันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมขึ้นได้ เช่น การเล่นเกมที่ต้องเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็วในห้องเรียนที่มีขนาดเล็ก อาจเสี่ยงทำให้เกิดอันตรายต่อผู้เรียนได้ ดังนั้นในฐานะผู้สอนควรคำนึงถึงจุดนี้เป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. งานวิจัยครั้งต่อไปควรมีการวิจัยพัฒนาแผนการสอนการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาอื่น ๆ เพิ่มเติม
2. งานวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพิ่มเติม เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พร้อมสำเร็จการเรียนรู้และประกอบอาชีพในศตวรรษที่ 21 นี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น ทักษะทางอารมณ์และสังคม ทักษะการปรับตัว ทักษะการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ฯลฯ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: อักษรไทย.
- กฤษฎาภรณ์ ทิพใส อรุณช ศรีสะอาด และปรีชา จันทวี. (2556). การพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนบ้านตุม(นพค.15กรป. กลางอุบลรัตน์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จังหวัดศรีสะเกษ โดยใช้การจัดการกิจกรรมเสริมประสบการณ์. *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 19(2), 1-12.
- จรีลักษณ์ รัตนพันธ์. (2557). ทักษะทางสังคม. สืบค้นเมื่อ 5 กันยายน 2561. จาก http://jareeluk.blogspot.com/2014/09/blog-post_27.html.
- จื่อเยียน ถังและ สิทธิพล อาจอินทร์. (2559). การศึกษาความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาจีนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนการสอนแบบทางตรงร่วมกับเทคนิคเกม. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 10(1), 7-12.
- นฤชล สลิววัฒนกุล. (2563). การใช้เกมในการสอนภาษาจีน สำหรับนิสิตชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการจัดการธุรกิจการบิน มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต. *วารสารบัณฑิตวิจัย*, 11(1), 81-89.
- พิมพ์ วัฒนากมลกุล และมโนรัตน์ สมคะเนย. (2563). การพัฒนาทักษะการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาจีนโดยการใช้เกมผ่านแอปพลิเคชัน. *วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย*, 13(1), 98-109.
- ไพศาล สุขใจรุ่งวัฒนา. (2563). ผลของการใช้เกมเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีน. *วารสารเอเชียตะวันออกศึกษา*, 24(2), 35-48.
- ไพรินทร์ ศรีสินทร. (2559). การบูรณาการกิจกรรมในวิชาไวยากรณ์จีน กรณีศึกษาการใช้เกมประกอบการสอน. *วารสารนวัตกรรมการเรียนรู้*, 2(1), 65-79.
- ศศิณัฐ์ สรรคบุรานุรักษ์ วนิดา ชูเกียรติวัฒนากุล และเก็จวิมล ตั้งสิริวิธส. (2559). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 14(1), 140-148.

References

- Bandura, A., & National Inst of Mental Health. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Prentice-Hall, Inc.
- Bar-On, R. (1997). *The emotional quotient inventory (EQ-i): A test of emotional intelligence*. Toronto: Multi-Health Systems.
- Buckley, K. E., & Anderson, C. A. (2006). A Theoretical Model of the Effects and Consequences of Playing Video Games. In P. Vorderer & J. Bryant (Eds.), *Playing video games: Motives, responses, and consequences*. Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Baumeister, R. F., & Bushman, B. J., (2011). *Social Psychology and Human Nature. (2nd ed.)*. Belmont, CA : Wadsworth.
- Cooper, R. K. & Sawaf, A. (1997). *Executive EQ intelligence in leadership and organization*. New York: Grosset / Patnum.
- Cingel, D. P., & Krcmar, M. (2017). Prosocial Television, Preschool Children’s Moral Judgments, and Moral Reasoning : The Role of Social Moral Intuitions and Perspective–Taking. *Communication Research*, DOI : 0093650217733846.
- Erikson, E. (1968). *Identity: Youth and crisis*. New York: W. W. Norton & Company.
- Goleman, D. (2006). *Social intelligence: The new science of human relationships*. Bantam Books.

ผู้เขียน

นางสาวปิยะดา ศรีบุญศรีดี

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาธุรกิจการโรงแรม

โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

295 ถนนนครราชสีมา แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

e-mail: piyada_sri@hotmail.co.th